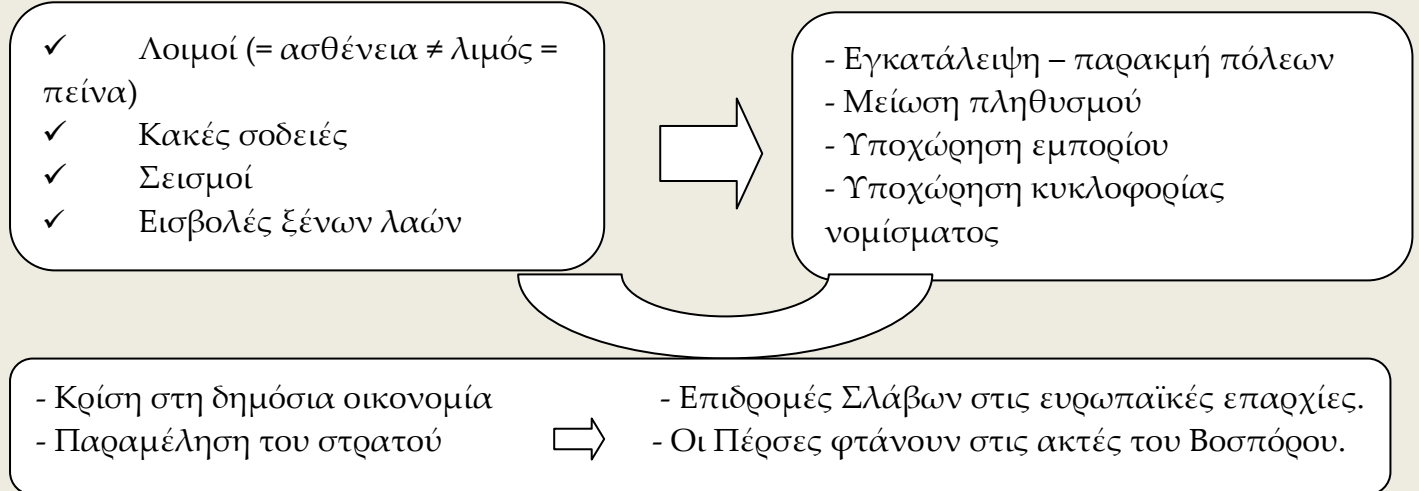

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΣΕ ΚΡΙΣΗ

Τέλη 6^{ου} – αρχές 7^{ου} αι:

Ο ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΝΑ ΒΓΑΛΕΙ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΜΕ ΡΙΖΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η αντιμετώπιση του Ηράκλειου

- Αναλαμβάνει ο ίδιος την ηγεσία των στρατιωτικών επιχειρήσεων.
- Οι επιθέσεις του Ηράκλειου εναντίον των Περσών έχουν **θρησκευτικό** χαρακτήρα αφού χρησιμοποιεί ως κίνητρο την **αρπαγή** του **Τιμίου Σταυρού** το 614, μετά την κατάκτηση των Ιεροσολύμων, από τον Πέρση στρατηγό Σαρβαραζά ή Φαρούχαν επί βασιλιά Χοσρόη Β'.
- Τα καταφέρει εξυψώνοντας το θρησκευτικό και πατριωτικό φρόνημα των στρατιωτών.
- Με την οικονομική ενίσχυση της Εκκλησίας αναδιοργανώνει το στράτευμα. Ο Πατριάρχης Σέργιος δίνει τα χρήματα και τα χρυσά σκεύη της Εκκλησίας ως δάνειο στο κράτος.
- Κάνει εκστρατείες κατά των Περσών (622-628).

- α. Μάχη Νινευί (κοντά στα Γαυγάμηλα, 627) : Συντρίβει τους Πέρσες και ανακτά τις βυζαντινές επαρχίες στην Εγγύς Ανατολή.
- β. Οι Πέρσες συνεργάζονται με Άραβους και Σλάβους και πολιορκούν την Κωνσταντινούπολη το 626 όμως ηττώνται ταπεινωτικά. Οι Βυζαντινοί ανακτούν τον Τίμιο Σταυρό.

Θέματα και εξελληνισμός του κράτους

- Οι Άραβες εμφανίζονται ξανά απειλητικά τα τελευταία χρόνια της αυτοκρατορίας του Ηράκλειου → ανάγκη ενίσχυσης βυζαντινής άμυνας.

Θέματα

- Τον 7^ο αι. οι διάδοχοι του Ηράκλειου δημιουργούν ένα νέο διοικητικό θεσμό : **τα θέματα**. Ήταν διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό . Προς τα τέλη του 7^{ου} αι. ο θεσμός σταθεροποιήθηκε και άρχισε να εξαπλώνεται και στις ευρωπαϊκές επαρχίες του κράτους.

- Στο στρατό αυτό (**θεματικός στρατός**) υπηρετούσαν ελεύθεροι αγρότες, στους οποίους το κράτος παραχωρούσε γη για να καλλιεργούν και να μένουν εκεί, τα λεγόμενα **στρατιωτικά κτήματα** ή **στρατιωτόπια**. Με τα έσοδα από τα κτήματα οι στρατιώτες :

α. Συντηρούσαν τις οικογένειές τους

β. Αγόραζαν τον οπλισμό τους και συντηρούσαν το άλογό τους.

γ. Κάλυπταν τα έξοδα των εκστρατειών.

Τα κτήματα και η υποχρεωτική στρατιωτική υπηρεσία μεταβιβάζονταν από τον πατέρα στον πρωτότοκο γιο.

- Έτσι ο θεματικός στρατός αντικατέστησε το μισθοφορικό → μεγάλη εξοικονόμηση χρημάτων για το κράτος και εξαιρετικά αποτελεσματικός εθνικός στρατός αφού οι στρατιώτες μάχονταν με όλες τους τις δυνάμεις υπερασπιζόμενοι στην πραγματικότητα τα δικά τους εδάφη, τα στρατιωτόπια τους.

-Την ανώτατη εξουσία του θέματος είχε ο Στρατηγός.

Εξελληνισμός

- Επίσημη γλώσσα η ελληνική σε πολιτική και στρατιωτική διοίκηση.

- Οι ρωμαϊκή τίτλοι αντικαθίστανται από ελληνικούς. Πρώτος ο Ηράκλειος αντικατέστησε τον ρωμαϊκό τίτλο «Imperator Romanorum (= αυτοκράτωρ Ρωμαίων)» με τον ελληνικό τίτλο «βασιλεύς» και τη χριστιανική προσθήκη «πιστός ἐν Χριστῷ».

